

¿Per què la gent no creu la versió oficial dels fets de Lumbier?

Al començament semblava un episodi més en la lluita anti-terrorista. Un sergent de la Guàrdia Civil, José Luis Hervás, va interceptar sense saber-ho un escamot *etarra* format per Juan Ma. Lizarralde, *Heavy*, membre del Comando Nafarroa, Susana Arregui i German Robenach, els quals van disparar en verure's descoberts i van matar el sergent. També van ferir un altre sergent, Juan Domínguez Piris, que arribava en aquell moment per ajudar el primer. Després del tiroteig, tant la Guàrdia Civil com els *etarres* es van retirar de l'indret, la Foz de Lumbier, a Navarra, i quan la primera va tornar al cap d'un quart d'hora amb reforços, van escorcollar la zona sense trobar-hi res. Però al cap de nou hores, van trobar un tret al cap, si bé encara viu. Hi ha testimonis que diuen que van veure Lizarralde i Arregui vius després de la topada i altres que diuen que van sentir trets posteriorment. La qüestió és que l'endemà, dimarts 26 de juny, els cossos sense vida dels dos *etarres* van aparèixer molt a prop d'on havien trobat G. Robenach. També tenien un (hi ha qui diu dos) tret al cap. Immediatament, el ministre de l'Interior, José Luis Corcuera, va declarar des de Pamplona que es tractava d'un triple suïcidi. Molta gent no s'ho va creure, ¿i per què?

Pendants encara d'una investigació a fons per part del Ministeri de l'Interior i del jutge d'Aoiz i sobretot d'unes explicacions més detallades del ministre Corcuera al Congrés de Diputats, aquí s'enfronten la tesi oficial del suïcidi i la sospita d'una possible acció irregular de la Guàrdia Civil, la qual, la nit

del 25 al 26 hauria descobert el dos *etarres* fugitius i hauria disparat a matar per venjar la mort del seu company. Després deixaria abandonats els cadàvers i fent veure l'endemà que els localitzava per pura xamba. La certesa d'aquesta segona versió va provocar a diversos pobles de Navarra i d'Euskadi protestes i incidents al carrer i actes diverses d'homenatge als dos *etarres* morts, cosa que palesa que una part de la població basca encara assimila els *etarres* als seus llegendaris *gudaris*. Simultàniament es retien els darrers honors al sergent Hervás, que fou enterrat a Castelló, d'on era fill; estava a punt de ser enviat a Nul.les.

LA POLÈMICA SOBRE EL CRÈDIT DE LA VERSIÓ OFICIAL

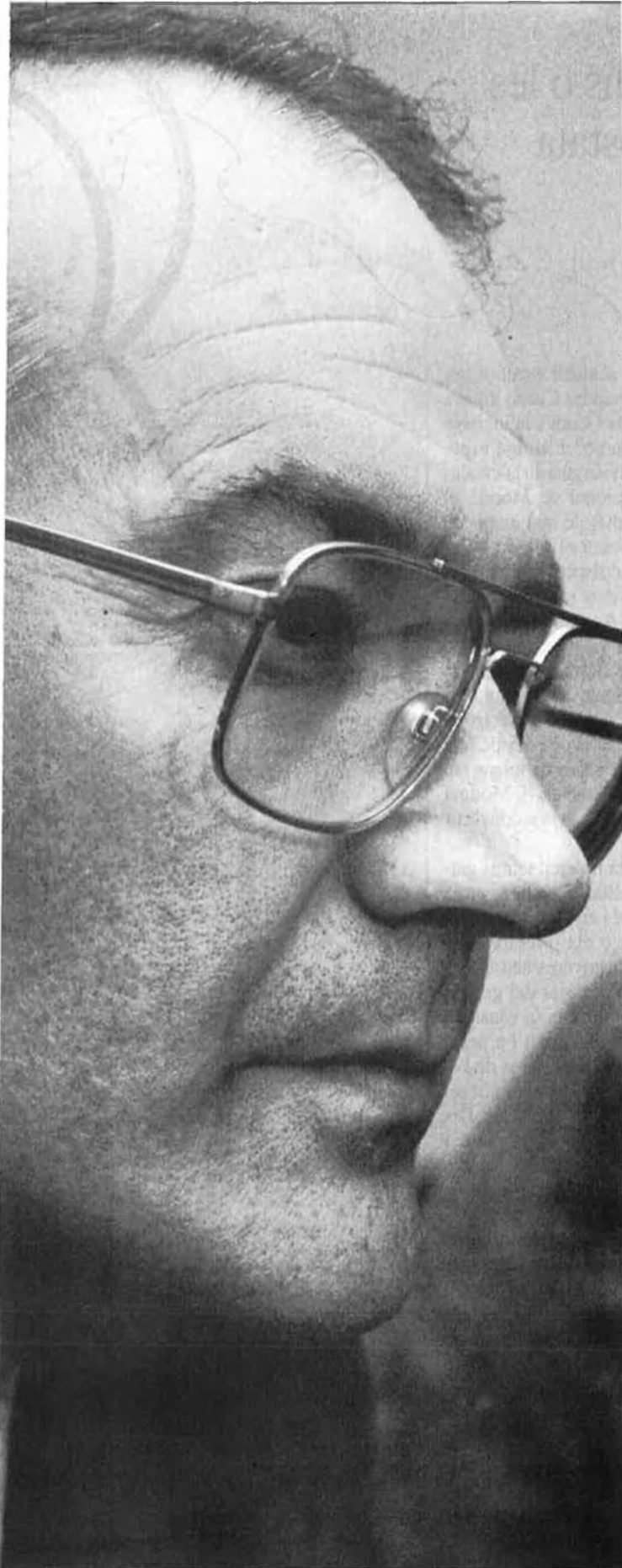
Tot plegat era com a mínim estrany, i tots els partits nacionalistes bascs i navarresos, des del PNB fins a HB, van demanar explicacions més clares i sobretot més convinents. La cosa potser no hauria anat massa enllà, si no hagués estat que el lehen-dakari Ardanza va donar la

raó als dubtosos amb un argument de fons: no hi ha precedents d'*etarres* que s'hagin suïcidat en veure's atrapats per la policia; les seves ordres són resistir tant com puguin i després rendir-se, però mai suïcidar-se. Això va obrir una agra discussió amb el PSOE, tot i que el president basc no havia fet res més que expressar els punts de vista d'una part de la població. Hi ha coses que no lliguen.

El problema de fons és que en aquest país les versions oficials no tenen crèdit gairebé per principi. A la gent, se l'ha enganyada tantes vegades que quan un governador civil, per exemple, diu que no hi ha risc nuclear, es produeix una fugida en massa. ¿Què ha de pensar un valencià o un murcià amb fang fins el genolls al menjador de casa seva quan sent el seu delegat del govern dient que ja ho sabia que plouria molt, però que no va voler almar la població? Ja no se'l creurà mai més.

Al govern central li passa una cosa de semblant. Hi ha massa GAL sense aclarir, massa assassinats, com el de Santi Brouard o el de Josu Muguruza, sense resultats positius, massa investigacions obertes de les quals mai més no s'ha sabut res, perquè ara l'opinió pública s'empassi sense piular unes explicacions donades dues hores després de descobrir els fets. ¿Costa tant descobrir certes coses i tan poc d'al-

tres? Si les autoritats d'aquest país haguessin avesat l'opinió pública a donar fe de les seves explicacions, ara aquestes coses no passarien.

I consti que al nivell informatiu actual tant pot ser una cosa com l'altra, un suïcidi com una represàlia. Això ho aclariran els jutges, però el drama polític és que la gent no creu el ministre, en la seva versió.

Hi ha gent que sí que l'admet perquè al capdavant l'únic *etarra* bo és l'*etarra* mort, i si n'hi ha dos de menys, doncs millor. Tant se val que hagi estat d'una manera o d'altra si ETA ha tingut tres baixes importants. Però n'hi ha també que creu que el ministre està tapant un pecat venial de la Guàrdia Civil, al cap i a la fi la víctima principal del terrorisme. No seria el primer cas de represàlia directa de la policia contra terroristes; es poden recordar els casos de Pasajes o del Grapo Martín Luna, que els llavors ministres van justificar. I darrere de qualsevol argument bo o dolent, hi havia el missatge dels patiments de la policia.

UNA POLICIA MÉS CREÏBLE QUE NETA

La població, però, no demana això. El que vol és una policia amb més crèdit que no netedat. Tothom es fa càrrec que en les circumstàn-

cies de la lluita antiterrorista, que no deixa de ser una guerra bruta, es produeixin excessos i errors.

Ara bé, quan es detectin, que es penalitzin adequadament i obertament. D'aquesta manera no tindríem els cossos de policia perfectes que se'ns predica, però hi hauria més confiança en la seva actuació.

L'aclariment dels casos obscurs és per això decisiu a l'hora d'acceptar les explicacions dels posteriors. No es pot demanar fe en unes instàncies que o no han estat capaces d'oferir versions realistes i convincents, o simplement han amagat la veritat. La democràcia també es construeix a base de veritats i no només a les clavegueres de l'estat. És cert que l'afer de Lumbier s'ha produït en un clima de pre-campanya electoral al País Basc, i que els incidents terroristes sempre són complicats, però es recull el crèdit que s'ha sembrat. Darrerament, la policia amb uniformes diversos s'ha mostrat molt rígida i fins i tot dura vers simples manifestants, llauradors o sanitaris, i n'ha enviat més d'un a l'hospital. Per als que han vist com els uniformats apallisaven els seus companys, ¿no els és molt fàcil imaginar-se que uns guàrdies civils enardits per l'assassinat del seu company, van enviar un parell de terroristes al cementiri?